

# גיליון חדוזהא דאורייתא

חידות ופרפראות בענייני הפרשה | מאמרי הגות ומחשבה בענייני הזמן והשעה

גליון מס' 112

## פרשת קרח תשפו

### חידות

והדרו. וזהו הן בברכת המזון, הן בכל תפילה שהוא בראשי חודשים בחנוכה ובפורים, הן בתפילת נעילה של יום

הקדוש –

זהו כל מגמתנו ובקשתנו.

ברוב רחמי וחסדי ה' מלך המשיח עומד להתגלות עלינו כבר עכשיו ונשוב לציון ברינה.

ה'ישראלים' יהו עומדים אז בעבודתם בשדותיהם ובכרמיהם כדי להתפרנס בכבוד ולהמציא טרף לביתם עבור עולליהם הרכים הרעבים. וכן גם הכהנים מצפים כבר ומייחלים לתרומות ומעשרות שיקבלו הם מישראל.

כעבור כמה ימים באים הכהנים לישראלים ותמהים לפשר העיכוב בהבאת התרומות.

חידה א': האם לעתיד לבוא יצטרכו ישראל להפריש תרומות ומעשרות לכהנים

כאלפיים שנה עברו כבר מאז חורבן ביהמ"ק השני ועדיין עם ישראל מקווה מצפה ומייחל לבואו של מלך המשיח.

דמעות רבות ניגרו מעיניהם של עם ישראל בשופכם צקון שיח לפני אביהם שבשמים בלב מלא תקווה שיחוס וירחם עליהם, באומרם מתי כבר נזכה לאורו הבהיר והזורח שיתגלה כבוד מלכותו יתרוך בעולם במהרה ויופע וינשא עלינו לעיני כל חי, וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו.

ערב ובוקר וצהריים בתפילות שחרית מנחה וערבית ישיחו הם את ליבם לפני אביהם שבשמים ויהמו מתי כבר יזכו לקבל את פני מלך המשיח במלוא יפיו

עונה להם הישראל, 'לא ולא', כל סיבת הנתינה עד עכשיו היה משום שלא היה לכם חלק בארץ – אולם כעת משהנסיבות השתנו וכיוון שכעת אתם נוחלים חלק בארץ אז כל הסיבה לנתינת התרומה לא שייך כבר, ולכן איננו חייבים עוד להפריש לכם תרומות ומעשרות.

לעומתם התעקשו הכהנים וטענו בפניהם, אמת ונכון הוא שאין כבר את הסיבה לנתינת התרומה, אולם בכל זאת חייבים אתם להמשיך לתת לנו תרומות ומעשרות – איך יתכן?

#### תשובה:

נאמר בפרשתנו (יח, כ) 'ויאמר ה' אל אהרן בארצכם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם'.

כתב הרמב"ם (הל' שמיטה ויובל פי"א) וז"ל, 'כל שבט ליו מוזהרין שלא ינחלו בארץ כנען, ומוסיף ואומר, "ויראה לי שאין הדברים אמורים אלא בארץ שנכרתה להם ברית לאברהם...וירשנה ביניהם ונתחלקה להם, אבל שאר כל הארצות שכובש מלך ממלכי ישראל – הרי הכהנים והלויים באותן הארצות ובבזיתן ככל ישראל', עכ"ל.

הקשה עליו הראב"ד, א"כ לא יטלו הכהנים תרומות ומעשרות כי הם היו תחת חלק הארץ וכדכתיב (יח, כד) 'כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה נתתי ללויים נחלה – על כן אמרתי להם, בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה'.

הרי לנו שמה שלא נטלו הלויים חלק בארץ היא הגורמת להם לקבל תרומות ומעשרות מהישראלים. וב'משנה למלך' (הל' שמיטה ויובל פי"ג ה"י) כתב דכוונת הראב"ד הוא דדווקא ב'נתינה לכהן' שזה אין צריך לתת במקומות שיש להם חלק בארץ, אבל 'איסור טבלי' אינו תלוי בנחלת הארץ.

עכ"פ חזינן לשיטת הראב"ד ד'חיוב נתינת תרו"מ' לכהנים תלוי בזה שאין להם חלק בארץ. והנה כתב הרשב"ם (ב"ב קכב.) שלעתיד לבוא יהיה חלק בארץ לשבט לוי, וכ"כ הסמ"ג (לאוין סי' רע"ו).

ולפי זה יש להקשות לדעת הראב"ד דחיוב נתינת התרומה תלוי בזה שהכהנים והלויים לא נטלו חלק בארץ, קשה מהא דאיתא בגמרא סנהדרין (צ' ע"ב) א"ר יוחנן מנין לתחיית המתים מה"ת שנאמר ונתתם ממנו את תרומות ה' לאהרן הכהן'.

מקשה שם הגמרא, וכי אהרן לעולם קיים והלא לא נכנס לארץ שנותנים לו תרומה, ומשני אלא מלמד שעתיד לחיות וישראל נותנים לו תרומה. מכאן ראינו לתחיית המתים מן התורה.

לכאורה קשה, כיוון דמבואר דכל הטעם של נתינת התרומה לכהנים הוא משום שלא נטלו חלק בארץ, למה לעתיד לבוא ימשיכו לקבל והרי אז יהיה להם חלק בארץ.

וכדי ליישב זאת בא ה'משנה למלך' (בספרו "פרשת דרכים", דרוש ו' דרך

מלך המשיח לא יטלו הכהנים חלק בהם, עכ"ל.

היוצא מדבריו שאע"פ שסיבת נתינת התרו"מ לא יהא אז כיוון שהכהנים יטלו אז חלק בארץ, אולם מ"מ כיוון שכבר נתקדשה מצוה זו בקדושת הארץ מוטל על הישראל להפריש הלאה תרו"מ לכהנים.

הקודש) ומיישב בזה חידוש נפלא ואומר, שלאמיתו של דבר דין אמת הוא שבמקום שיש חלק לכהנים אין נוהגין שם תרומות ומעשרות.

ומוסיף ואומר, "אלא שבארץ ישראל שכבר נתקדשה ע"י יהושע או ע"י עזרא לא יבטלו ממנו תרומה לעולם, ואף שלעתיד כשיהא כבר חלק לשבט לוי מ"מ חיוב תרו"מ שכבר נתחייבה הארץ לא ייפקע ממנו.

ואומר עוד שם, 'אבל קיני וקניזי וקדמוני שעדיין לא נתקדשו מעולם ולא נהגו בהם תרומות – ולעתיד כשיבוא

## פרפראות

על כל תושבי העיירה מסביב, וכך נהיה כל הגולה כמדורת אש.

כמה עסקנים ואנשי חסד אשר ידיו רב להם בדברים אלו בחשו את ידיהם בצלחת, ולאחר כמה התכנסויות דחופות להציל את מה שנשאר עוד החליטו לנסוע עם משלחת גדולה לייירה הסמוכה בה גר הרבי. לספר לו את כל זה, להתחנן מלפניו על עמו, שבכוחו הגדול יתפלל להשי"ת וירעיש שערי שמים למען יוסר מהם רוע הגזירה.

**השריפה שהתפשטה בעיירה | בגלל המחלוקת שאחזה בקרב התושבים**  
עלו הם על עגלה רתומה בסוסים אבירים, השוט נתן את אותותיו על

המעשה שיסופר כאן קרה לפני מאה חמישים שנה לערך אי שם ביבשת אירופה באחד מעיירות הונגריה שהיה בה כינוס מאוד גדול של יהודים שגרו שם חסידים ואנשי מעשה.

ביום מן הימים שריפה פרצה שם בגלילות העיירה.

בתחילה אף אחד לא ייחס לכך חשיבות רבה, אף אחד לא טרח להתעניין במוקד השריפה וכמובן שלא לחשוש מההמשך הלא טוב.

אולם חיש מהר פרצה לה שריפה ענקית והתפשטה על התי העיירה כאש בשדה קוצים ואיימה לכלות בבת אחת את רכושם וממונם, מי מהם פחות ומי מהם יותר. הלהבות פרצו בבת אחת ואיימה

הסוסים וכך יצאו הם לדרכם העירה אל בית רבם.

בבואם לשם נחו הם קצת מעמל הדרך, אכלו ושתו כמיטב ליבם בבית האכסניא והלכו הם לעבר ביתו של הרבי. התור השתרך עם רבים מצמאי ומבקשי ה' המשחרים לפתחו של הרבי לייעץ להם את המעשה אשר יעשון ולהורות להם דבר ה' זו הלכה.

משהגיע תורם נכנסו הם לרבי.

תיכף משראה אותם הרבי, הכל היה גלוי לפניו וצפה כבר בעיני רוחו לפשר מטרת בואם וכה אמר להם:

**'דעו לכם, אני יודע בדיוק למה הגעתם אלי! נכון ששריפה ענקית פרצה אצלכם בעיירה המאיימת בלהבותיה הענקיות לכלות את זעמה על כל מה שניצב לידה, והמצב הוא נורא ואיום, ואתם ודאי שואלים את עצמכם 'אנה אני בא?'**

החסידיים היו אחוזי הלם למשמע רוח קדשו של הרבי אשר עיניו הצופיות למרחוק רואים.

**'ובכן, ניגש אליהם הרבי בנימה מפייסת ואמר, 'האם מותר לי לשאול אתכם משהו?'**

**'כן, בוודאי!'** ענו החסידיים.

'האם איזה קבוצה בעיירתכם החלו פעם במסע הסתה אצל תושבי העיירה והסתובבו ברחובות העיירה עם 'קול קורא' לרכוש עוד ועוד חתימות מרבנים יראים ושלמים נגד אחד המיוחד שבחבורה המתגורר בשכונתכם,

והלבתם את זה במסווה של "לשם שמים"?'!

החלו לקמט לרגע את עפעפי עיניהם ושאלו הם את עצמם, אחד את השני, האם מישהו מהם נזכר בכזה מקרה שהיה פעם בעיירה.

**'לא!'** ענו הם בהחלטיות לרבי, **'אנחנו לא נזכרים במעשה כזה שהיה אצלנו בעיירה'.**

**'האם הנכם בטוחים לגמרי במה שאתם אומרים?'** שואל אותם הרבי שוב.

חשבו לעצמם כמה וכמה רגעים, ושוב פעם אמרו לרבי **'לא! אנחנו לא נזכרים במעשה ספציפי זה שקרה אצלנו בשכונה'.**

**'אולי אני ינסה להזכיר לכם משהו?'** הרעים הרבי את קולו.

**'אדרבה, נענו הם לרבי בעודם בטוחים בצדקת דרכם, 'שהרבי יגיד!'**  
**'ובכן, שואל אותם הרבי, 'נכון שפלוני גר בשכונתכם?'**

**'אכן כן!'** עונים הם לרבי.

**'האם פגעתם בו פעם?'** שואל אותם הרבי שוב.

**'למה חושב הרבי כך?'** נענו לו.

**'נכון שהיה איזה מנהג מחמיר שרצה הוא לתקן בעיירתכם בענייני צניעות וקדושה?'** שאל אותם.

**'אכן כן!'** אנו נזכרים, נענו לרבי.

אולם התחילו הם לטעון לרבי באומרם, **'מה זה נקרא? הלה היה פשוט מחוצף, מי ביקש ממנו להתערב כאן בענייני השכונה? הרי הוא לא רב ולא פוסק!'** מי הוא זה ואיזהו אשר מלאו ליבו לחשוב

שיכולים לעשות בעיירתנו מה שרוצים!!  
שילך לתקן את עצמו קודם ואח"כ יבוא  
להטיף לנו מוסר! נענו הם לרבי.

**'מה, העזתם להתחצף אליו ולביישו?**  
**העזתם להוציא עליו 'קול קורא' עם**  
**חתימות הרבנים נגדו?!** **האם יש לכם**  
**מושג עם מי אתם משחקים? דעו לכם**  
**שאתם משחקים באש, כפשוטו ממש!**  
**'דעו לכם, המשיך הרבי לומר להם, 'הוא**  
**צדיק נשגב שבכוחו מגן הוא על כל בני**  
**העיירה!'** הוא פשוט רצה להציל אותכם  
מהגזירה הקשה שריחפה על תושבי  
העיירה זה הרבה שנים, ועד עכשיו הכל  
התעכב בגללו. אולם ברגע שהתחלתם  
להתנשאות עליו ולהוציא 'קול קורא'  
נגדו, ביישתם וביזיתם אותו, דעו לכם  
שאין לכם מחילה בשמים, ועל כן באה  
עליכם שריפה ענקית זו שאיימה עליכם  
וכילתה בבת אחת את כל רכושכם  
בלהבותיה הענקיות.

המשיך הרבי לומר להם:

אני יודע בבירור שהוא מצידו מחל לכם  
כבר על כל מה שעשיתם לו והוא אף  
קיבל על עצמו יסורים של אהבה כדי  
שאף אחד מתושבי העיירה לא ייפגע על  
ידו.

אולם משמים הקפידו מאוד על כך, על  
מה שעוללתם לו. ועל כן במקום  
שהשריפה תפגע ישירות בכם. ריחמו  
עליכם משמים, ובמקום זה העבירו את  
זה רק על בתי העיירה שתפגע רק  
בממונכם וברכוש שלכם וחס וחלילה לא  
בכם בבחינת 'נפש תחת נפש', וכל זה  
בכדי לעורר אתכם בתשובה.

ועל כן, עליכם ללכת אליו ולבקש ממנו  
מחילה במעמד כולם על שפגעתם בכבודו  
וה' הטוב יכפר, אולי יחוס עם עני ואביון  
אולי ירחם. ואולי בזכות זה תזכו עוד  
להציל את מה שנותר מהרכוש  
שהשריפה עוד לא כילתה, חתם הרבי  
את דבריו.

כמובן שהזדעזעו הם לשמע דבריו  
המרטיטים של הרבי.

נענה להם הרבי באמרו, 'האם חושבים  
אתם שהעולם הוא הפקר, ומכיוון  
שאתם מחשיבים את עצמכם יכולים  
לעשות מה שבא לכם למשהו אחר, לפגוע  
בכבודו, לזלזל בו, להשפיל ולהקניט  
אותו'.

'על כל דבר יש דין ויש דיין, ועל כל  
מעשיך יביא אותך אלוקים במשפט'.  
ללמדנו בא כמה הקב"ה מקפיד על  
מחלוקת שיכאש לוהטת! היא שמלחכת  
כל פינות שאתה פונה בו.

**הגילוי של החוזה מלובלין | לעתיד**  
**לבוא יהיה קורח אחד מצדיקי הדור**  
ובכן, כולנו כבר שמענו על מעשה קורח  
ועדתו.

אולם קודם לכן נביא בזה את דבריו  
המרטיטים של הרה"ק החוזה מלובלין  
זיע"א שכידוע נמנה בין צאצאיו הרבים  
של קורח. והתבטא על כך פעם באמרו,  
'הנכם חושבים שזקני קורח היה איש  
מושחת ונורא כפי שמתואר לכאורה  
בתורה.

‘לא ולא!’ המשיך החוזה לומר, ‘היה הוא איש קדוש ומורם מעם, ולעתיד לבוא כשיתגלה מלך המשיח יהיה הוא אחד מצדיקי הדור’.

לפלא והפלא נשמעו דבריו בין החסידים, אולם סברו וקיבלו.

**איך קורח העיז בכלל לחלוק | הרי אף אחד לא היה עושה כאלו ניסים לישראל כמשה**

אכן משנתבונן קצת בכל ה'הלוך ילך' נראה כאן דבר פלא.

שהרי עולה בידינו כמה וכמה תמיהות הן מצד קורח עצמו, הן מצד ר"נ ראשי הסנהדראות והן מצד בני שבט ראובן שהשתתפו עמו במחלוקתו נגד אדון הנביאים משה רבינו.

**מצד קורח -**

מה היה ההו"א אצלו להיות נחלק מתוך העדה? האם לא ידע מי הוא זה ואיזהו בן דודו הלוא הוא משה רבינו אשר הכתוב עצמו העיד עליו 'פה אל פה אדבר בו ובמראה ולא בחידות - בכל ביתי נאמן הוא'.

האם לא היה מודע לכך מה שנעשה במצרים ע"י משה רבינו? אלו ניסים ונפלאות נעשה לעם ישראל במצרים על ידו? הרי הוא יצא ובא לפני פרעה מלך מצרים מידי שבוע לפני ואחרי המכות ללא פחד ומורא כלל, ואע"פ שמדרך הטבע לא היה מציאות כזה להתקרב כמה מיילים מארמון המלך ולא להיקלע לשיניהם הטורפות של הדובים והאריות

חיות טרף אלו שהסתובבו שם לשמור על פרעה, ויאכלו אותם חיים שאולה. ולפלא הוא שלא קרה לו שום דבר! לא זו אף זו.

הרי מי הוציא את עם בני ישראל ממצרים באותו ומופתים?!, הלוא הוא משה רבינו בכבודו ובעצמו כשליחו הנאמן של הקב"ה! מי קרע לנו את הים והעבירנו בתוכו בחרבה? - הלוא הוא משה רבינו!,

**ולא עוד -**

הרי כולם ראו בהמוניהם איך שמשה רבינו "יצא מגדרו" פשוטו כמשמעו בשביל כלל ישראל.

**גדלותו של משה | משמים ניתנה לו הזדמנות שעם ישראל ייצא רק ממנו ולא הסכים**

כולנו יודעים אחרי שעם ישראל הרעימו טענות על גבי טענות כלפי משה רבינו באומרים 'ניתנה ראש ונשובה מצרימה' ועוד כהנה וכהנה, אז נתן לו השי"ת למשה רבינו צ'אנס מאוד גדול ואמר לו: יש לך כעת הזדמנות מיוחדת. אני עומד לכלות כביכול את עם ישראל על כל חטאיהם ותעלוליהם מה שעשו לך - ואילו "אותך" אעשה ליגוי גדול ועצום'. למשה רבינו נקרתה כאן הזדמנות פז שעליו להשקיע בה ולנצל זאת "לטובתו".

השי"ת נותן לו כביכול מתנה ואומר לו 'משה רבינו, אם תרצה! אני מסכים להיענות לך ופשוט לכלות את עם ישראל

ותכלה את עם ישראל, אזי "מחני נא מספרך אשר כתבת".  
עד כדי כך – אין לזה הסבר ע"פ דרך הטבע.

ואם כך, ישאל כל אחד את עצמו.  
איך יתכן שקורח העיז בכלל להיות נחלק מתוך העדה ולצאת נגד משה רבינו אדון הנביאים.

#### **הן מצד ר"נ ראשי הסנהדראות -**

הרי היו הם אנשים מורמים מעם, והיו הם מחשובי וזקני הדור. ואיך בכלל מלאם ליבם לשמוע כלל לדברי הבלע של קורח נגד משה ולילך אחר עצתו באש ובמים. ובפרט שהיו הם כבר במשרה מכובדת, והרי הם במילא לא יכלו לקחת את המשרה המכובדת של 'נשיא שבט הלוי' כי הרי הם לא היו לויים, ולא היה להם איזה 'אינטרס ישיר' מזה.  
ואיך בכל זאת התפתו הם לעצת קורח והלכו עימו באש ובמים נגד משה רבינו? איך יתכן כדבר הזה?!

**הגילוי הנורא של בעל ה"ישמח משה" | היה בשעת המחלוקת ולא נקט עמדה לכאן ולכאן**

ומקודם שניגש לתשובה כדאי להזכיר כאן את האימרה הידועה שאמר הרה"ק בעל ה"חידושי הרי"ם" זיע"א לידידו ורעו הרה"ק מראדזימין זיע"א שראה עליו שהוא מאוד עצוב בקריאת הפרשיות של המתאוננים והמרגלים ופרשת קורח.

כרגע, ומעתה אני נותן לך צ'אנס ועם ישראל ייצא רק ממך, ואתה תהיה 'אביהם' של כלל ישראל כפשוטו! ממך ייצא זרע קודש בניו אהוביו של המקום ב"ה, הם ייצאו ממך ולא מאחר! אתה תהיה אב ופטרון כפשוטו לכל בית ישראל!

אולם בשונה מכל בן אדם אחר 'בן תמותה' שהיה יכול לנצל הזדמנות פז זו שנקרה לידו ולומר לעצמו, 'אף אחד לא יחשוב לרגע שאני זנחתי את עם ישראל – יש להם פשוט משאוי של עבירות ולכך נענשו הם משמים במידה כנגד מידה וייכרתו הם מעל פני האדמה! וברוך ה' שאני אדם תם וישר וירא אלוקים וסבלתי אותם עד עכשיו, ובפרט שבמשך השנים עד עכשיו היה הרבה מה להתלונן עליהם כלפי הקב"ה!"

'אז אם כן, יכול היה לומר משה רבינו לעצמו, 'בוא ניקח 'קרדיט' לעצמי, ובפרט שהקב"ה בעצמו מציע לי את זה, ויש לי את האפשרות להסכים בתום לב לכך שהקב"ה יכלה את עם ישראל – ואני היה יהיה לגוי גדול ועצום, 'אני' יזכה בסופו של דבר להיות השליט והאדון על עם ישראל, אני יזכה להיות 'אביהם' של ישראל כפשוטו ממש שהרי רק ממני יהיו עם ישראל.

למשה רבינו היו לו את כל הסיבות להסכים לכך.

אולם לא כן עשה, אלא הוא העדיף כביכול 'להתאבד' למען עם ישראל ולומר להשי"ת 'ואם אין – אם תעשה כך

נענה לו באמרו: 'היות ודור המדבר היו דור דעה, אז אם מעבירותיהם נהיה תורה, מה נענה אנן אבתריה?! הלוואי והיינו זוכים שהמצוות שאנו עושים היתה נכתבת מהם פרשה בתורה.

ועוד נקדים בזה לומר.

חלילה לא נחטא בלשונו ולא יעלה על דל שפתותינו לחשוב לרגע שאנו מבינים את פרשת קורח לאשורו, כי אם רחוקים אנו בהשגתנו כרחוק מזרח ממערב לדעת את מעשיהם.

ובוא נקדים להביא כאן את עדותו המרטיטה של הרה"ק בעל ה"ישמח משה" משה" זיע"א שהיטיב להתבטא על עצמו באמרו שעדיין הוא זוכר את מעמד יציאת מצרים... ואת דמות הנוגש שהיה ממונה עליו שם, עד כדי כך שאף אם יראה אותו היום בין אלפי הגויים, הוא יכיר אותו.

כן העיד על עצמו באמרו: שזוכר הוא היכן היו מונחים כל כלי המטבח ב"ביתו שבמצרים".

כשמוע זאת נכדו הרה"ק בעל ה"ייטב לב" לב" זיע"א הרהיב עוז בעצמו ושאל את זקינו הק':

**'אם כנים הם דבריך, האם הנך זוכר גם את מחלוקת קורח ועדתו?!'**

**'כן!'** השיב לו ה"ישמח משה", **'בוודאי, הנני זוכר זאת בבהירות רבה!'**

המשיך בעל ה"ייטב לב" לשאול את זקינו, **'יאמר לי זקני, כאיזה צד נקטת בעת המחלוקת?!'**

נענה לו זקינו ה"ישמח משה" בדברים מרטיטים עד מאוד באמרו:

**"בשעתו לא רציתי להתערב במחלוקת זו, וכדברי אשת און בן פלת (סנהדרין ק"ט ע"ב) שאמרה לבעלה 'מאי נפקא לך מינה, אי מר רבה – אנת תלמידא, ואי מר רבה – אנת תלמידא!'**

המשיך הנכד לשאול את זקינו הק' מתוך יראת הכבוד:

**"היתכן כזאת?! שומעים שחולקים על משה רבינו ועומדים מן הצד?!".**

**'בני!'**, נענה לו זקינו ה"ישמח משה" באמרו, **"הנך עדיין צעיר לימים ואיני יכול לבאר לך זאת. כשתגדל ויעזור לך הקב"ה, תשכיל להבין דבר זה!'**, עד כדי כך.

סיפרו החסידים שאחר כך הוסיף רבם ה"ייטב לב" ואמר על כך ש"מכיוון שזקינו לא התערב לטובת משה רבינו – ואף שהיו בזה עניינים טמירים ונעלים שלא היה יכול לבארם – נענש, שלכל צאצאיו היתה מחלוקת בעירם. עד כדי כך.

הוסיף הרה"ק בעל ה"ייטב לב": **"אפילו אם הייתי מתגורר ביער, היו עצי היער מתקוטטים ורבים אתי"...** והדברים נוראים.

אם כן אנו קרוצי חומר בוודאי אין לנו שום צל של השגה למה ומה היה כל ענין המחלוקת של קורח ועדתו.

אבל תורה היא וללמוד אנו צריכים, וכל זה הוא כדי לשבר את האוזן כדי לדעת ממה להינצל, ולכן עלינו לדוש בה עד

כמה שידינו מגעת בגנות 'נושא המחלוקת' והפסדה – וכן להיפך בגודל שכר האחדות והשלום.

ובכן, ידועים הם דברי הגמרא בסנהדרין (ק"י ע"א) דאיתא התם 'אמר רבי לוי משוי ג' מאות פרדות לבנות היו מפתחות בית גנזיו של קורח', וביאר שם המהרש"א טעם הדבר שהשתמש בפרדות לבנות משום שמי שמקבל מכה מהם אינו מתרפא לעולם, ולכן לא יעזי אדם לגנוב מעליהם את המפתחות.

ידוע הרי שקורח עשיר גדול היה, אולם כל זה היה אצלו בבחינת "עושר שמור לבעליו לרעתו" (קהלת ה', י"ב).

### **היסוד של 'אמונת צדיקים' / הצדיקים האמיתיים כל כולם נטול אינטרסים**

התשובה לכל זה הוא פשוט מאוד, ונתמצת זאת בשתי מילים: אמונת צדיקים.

כל מי שחוזה בגופו, ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו את המעמד המרטיט של יציאת מצרים ואת הניסים ונפלאות, האותות ומופתים שנלוו אליו אחזתהו רטט וחלחלה להעלות על דל שפתיו את שמו של משה רבינו ולהעזי פניו כנגדו.

הרי כל עם ישראל שהלכו איתו לאחר יציאת מצרים, בשעה שחנו על הים בעת קריעת ים סוף כשהמצריים חיות הטרף וגלי הים מקיפים אותם מכל עבר ובזכותו של הרועה הנאמן משה רבינו

הם ניצולים וזוכים הם לעבור בתוך הים ביבשה שלא כדרך הטבע, ובשעה זו הראה השי"ת לעיני העמים את אהבתו היתירה לעם קרובו ואת כוחו הרב של משה רבם, אזי מטבע הדברים כזה קדושה אחזה בכל עצמותיהם לראות את משה רבם בהדרו, וכדכתיב 'כי קרן עור פניו'.

וכן גם ראו הם את ירידת המן שהיה בזכותו, וכן גם את השליו ושאר הדברים שהיו לעם ישראל "אך ורק בזכותו" שאף אחד לא היה יכולת בידו להראות לעם ישראל ניסים ונפלאות גדולים ונוראים כאלו.

ואם כן, וודאי הוא שכל המטרה שעשה משה רבינו את כל הניסים האלו היה "אך ורק" רצון ה' וכבוד שמים, וממילא כשרואים הם שמשה רבם ממנה את אהרן אחיו לכהונה גדולה וכן גם את בן דודו אליצפן בן עוזיאל לנשיא על שבט הלוי לא היו מעיזים כלל להרהר כלל אחר רבם, כי היו הם בטוחים בעצמם שדבר זה לא נובע מקנאתו ושנאתו את בן דודו המבוגר בשנים מאליצפן הלוא הוא קורח בן יצהר דודו, כי אם הכל נעשה על ידו אך ורק ע"פ ציווי ה', על פיו ייצא ועל פיו יבוא.

אולם קורח, 'אש הקנאה' אכלה אותו מבפנים ולא נתנה לו מנוח.

ובשעה שראה את עצמו פתאום ערום מכל ה'משרות' בממלכת בית לוי הרגיש את עצמו מבודד, לא שקט הוא על

השמרים, ועל כן החליט בעצמו פשוט להרים גבה, באמרו:

הרי עד עכשיו לא יכולתי לטעון כלום נגד משה שהרי הוא עוד לא מינה מישהו מ"תחתיי" - במשפחה" - אולם עכשיו ברגע שהוא 'כן' מינה מישהו מתחתיי, אז נתברר הדבר למפרע שמסתמא כל ה'מינויים' שהוא עשה כאן בקרב המשפחה היה רק 'לכבוד עצמו', מה שהסתדר עם נוחיותו (כביכול) - כל המילים הללו שאנו מביאים כאן היא רק להיכנס עמוק ליתוך התמונה ולשבר את אזנינו ממה שקרה כאן בפועל), והוא "לא עושה את זה ממש - לשם שמים".

**ואם כן, זה שהוא 'לא מינה אותי' לפני הצעיר ממני בשנים הלוא הוא אליצפן - זהו סימן מובהק לכך שהכל אצלו רק "אינטרסים גרידא" ולא יותר מכך, ועל כן צריכים לעקור אותו מן השורש, וכך גם צריכים לגרום לכל היותר אנשים מעם ישראל להפסיק להאמין בו (חס ושלו).**

אכן אחרי שהוא הצליח לשכנע את עצמו, הלך הוא עם 'טכסיס מהפכני' לראשי הסנהדראות וסיפר להם דברים כהוויתן. שמשה רבינו מינה את אליצפן 'ולא אותי' ולצד זה מינה הוא קודם לכן 'את עצמו - ואת אחיו'. בקיצור, זה סימן מובהק שהכל אצלו זה "פולטיקה" (חס ושלו) ואולי הוא מתכוון רק קצת 'לשם שמים', ואם כך הם פני הדברים אז גם אתם יכולים לטעון נגדו ולקבל ממנו משרות יותר מכובדות.

וכך התחיל הוא לכרסם אצלם לאט לאט את 'אמונת הצדיקים' שהיתה חקוקה וטבועה היטב בדם ליבם של עם ישראל במורם ומנהיגם משה רבינו, ועד כדי כך הגיעו הם לשפל המצב שפשוט התחילו לטעון טענות מופרכות כנגד חוקי התורה ומצוותיו, והכל בכדי להצדיק את טענתם כלפי משה רבינו שהוא מתכוון רק 'לטובתו האישית' והמצוות הם 'המצאה שלו' כביכול כפי מה שמסתדר לו להורות לעם ישראל.

אולם כח לעצור בעדם אין כי הרי התחילו להרהר כל היסוד של 'אמונת צדיקים' באומרים שבמעשיו נגועים הרבה אינטרסים וכבוד למיניהם (חס ושלו) וכך התחילו הם להידרדר מטה מטה.

כלומר שקורח הצליח לצרף למחלוקתו את חשובי וזקני העדה שבישראל אך ורק משום שהתחיל בעצם היסוד של אמונת ישראל ב'משה עבדו', אשר לא כל מחשבתו היא "לשם שמים" ולעשות נחת רוח להשי"ת, אלא נגוע כאן פוליטיקה פה ושם, ועד כדי כך שפשוט התחילו להרהר על חוקי התורה ומצוותיו. לא ייאמן.

**אם ה"ישמח משה" בעצמו לא נטה לשום צד | מה נעני אנן אבתריה**  
ולא זו אף זו, אלא שמצרפים לכאן את עדותו של בעל ה"ישמח משה" זצוק"ל

ומחברים את חלקי הפאזל אחד לשני ומגלים כאן תמונה אחרת לחלוטין.

עדותו של בעל ה"ישמח משה" זועקת אלינו באמרו: צאו וראו עד היכן מגיע 'אש המחלוקת' – עד כדי כך שאפילו ה"ישמח משה" בעצמו שהיה אדם קדוש ומורם מעם, לא נקט שום עמדה לא לכאן ולא לכאן, היינו אפילו לא רצה לימנות על 'חסידיו' משה רבינו.

ראו עד היכן הדברים מגיעים. אין לנו שום השגה בזה – אולם תורה היא וללמוד אנו צריכים.

**הם רצו לערער את היסוד של 'אמונת צדיקים' | נענשו ובלעה אותם הארץ שהוא יסוד כל היקום**

ומה היה עונשם המר?

נענשו הם על כך במידה כנגד מידה וכדכתיב 'ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקורח ואת כל הרכוש' (טז, לב). משמים התנהגו עמהם ב'מידה כנגד מידה'.

הם רצו לערער את היסוד הפשוט שעליהם עומד כלל ישראל – והוא 'אמונת צדיקים', כך גם משמים קיבלו את עונשם ועשו עימם את הבלתי ייאמן, וה'קרקע' עליה עומדים האנשים וכל היקום צומחת עליה נשמה מתחת רגליהם ופצתה את הארץ את פיה. לומר להם שאין לכם שום ביטחון, וגם הקרקע שהוא יסוד כל הארץ נשמטת פתאום

מתחת רגליהם ומפילה אתכם חיים שאולה לבלתי השאיר ממכם זכר.

היסוד הפשוט ביותר, הקרקע היציבה – מתערערת פתאום לעיני כולם.

**מעשה פלא לפני שלוש מאות שנה | בכהן מומר שרצה לשאת גרושה**

ועל כך נביא כאן מעשה פלא שהתרחש בקהילת קראקא לפני למעלה משלוש מאות שנה אשר פתחה הארץ את פיה לבלוע בתוכה את אלו המחציפים את פניהם נגד ה' ונגד משיחו, נגד חוקי התורה ומצוותיו. וללמדנו בא שיש דין ויש דיין בעולם.

המעשה שלפנינו התרחש לפני למעלה משלוש מאות שנה כאשר מינו לרב העיר קראקא את האי גאון וחסיד תלמיד חכם מופלג אשר שמו היה ר' יצחק.

הוא הגיע לעיירה זו מגרמניה, שם כיהן ברבנות במטרופולין הבירה באחת הערים הגדולות. אחרי שכל היהודים גורשו משם איווה למושב לו בעיר קראקא אחר שבחרו בו יהודי העיירה לשבת על כס הרבנות בעירם.

בקראקא של הימים ההם שלט נסיך פולני.

לנסיך זה היה מנהל עסקים יהודי שאף הוא היה מוצאו מגרמניה אולם היה מרוחק לחלוטין מהיהדות עד כי נהג לקרוא לעצמו בשם "זימגונד" במקום שמו היהודי 'שלמה'.

שלמה זה ביקש להתחתן עם אשה יהודיה גרושה, והאשה רצתה שדווקא

הרב החדש של קראקא הוא זה שיסדר לה חופה וקידושין.

אולם כאן התגלה לרב מכשול בלתי צפוי, מאחר ושלמה היה כהן, הרי שלפי דין תורה אסור היה לו לשאת אשה גרושה, ולכן הודיע להם הרב כי לפי הדין אין כהן רשאי לשאת גרושה ולכן הוא לא יוכל לערוך להם חופה וקידושין.

### **הרב ניסה להניא את שלמה מלעשות זאת | אולם לא עלה בידו**

שלמה זה היה 'בעל השפעה' בעירו, הוא לא קורץ מ'חומר ותרני' ולא היה קל לשכנע אותו. העובדה ש"כהונתו" מונעת ממנו מלשאת את הגרושה לאשה לא נראתה לו בעיניו כלל. הוא היה רחוק מהיהדות ולא שמר כלל על מצוות התורה, באמרו:

**מה לי איפוא לאיסורים מסוג זה? התרעם הלה.**

הוא לא היה מסוגל להבין מדוע מסרב הרב לערוך לו קידושין אם האישה רוצה כל כך, ועל כן הוא הודיע לרב כי הוא מוכן לוותר על הכהונה, והוסיף ואמר:

**"אם הרב לא יערוך לי את החתונה כאן. אסע לעיר אחרת ושם יעמידו לי חופה בלי שום בעיה!"**

הרבי ניסה להסביר לו כי לא יעשה כן בישראל, ומתפקידו כרב למנוע ממנו מלעבור עבירה כזו.

**'אם יהודי אינו שומר את כל התרי"ג מצוות, אמר לו הרב, 'אין פירוש שיתבול הוא לעשות ככל העולה על רוחו!'**

הסביר לו הרב. והוסיף לו באמרו: **כי אם יהודי נולד כבנו של כהן הרי שזה 'יחוס גדול' וכבוד רב עבורו ואין כל אפשרות "להתפטר" מזה. התורה הק' הטילה על הכהן חובות מיוחדים והוא ניחן בסגולות ובקדושה מיוחדת, ואם כן מן הדין אסור לכהן להתחתן עם גרושה.**

**'לא יצמח לך שום טובה מזה לא לך ולא לך!'** הוסיף הרב בכאב בתקווה שישתכנע מדבריו, 'חשוב נא היטב על כך - שלמה, מה שאתה הולך לעשות ותתחרט מהר פן יהיה מאוחר מידי'.

אולם שלמה אטם אוזניו מלשמוע לדברי הרב.

ויהי כראות הרב כי לא יעלה בידו להניא אותו מכך, הזמין הוא את קרובי הגרושה לנסות לשכנע אותם לבל תסכים הגרושה להתחתן עם שלמה מיוזענו, משום שזהו איסור תורה לכהן להתחתן עם גרושה.

קרובי האשה שהיו סוחרים אמידים קיוו מאוד שיהיה להם קשרים טובים עם שלמה ולהצליח בעסקיהם בדרך זו, כמוכן ש'יצר הכסף' בער בקרבם עד מאוד ולא הסכימו כלל לבטל את השידוך.

הם טענו כי הרב מחמיר מידי ומערים עליהם קשיים שלא לצורך.

הגיעו הדברים עד כדי כך שהרב הזהיר אותם ואמר להם מפורשות שהוא עומד להכריז על מעשה נבלה זו בשבת מעל הדוכן בביהכ"ס, ואם זה לא יעזור – יהיה מוכרח מתוקף תפקידו להכריז חרם על כל מי שיסייע בידם.

## **הבישוף הנוצרי והרב נפגשו יחד בבית הנסיך | הבישוף הכריח את הרב לערוך חופה שלא כרצונו**

הרוחות רעשו וגעשו והקהילה המקומית התפלגה לשני חלקים.

רוב היהודים צידדו כמובן בעמדת הרב, אולם היו גם כאלה ובעיקר הקרובים העשירים שמחמת עושרם הרב רצו ליהנות מהעיסקה, ולכן טענו הם כי הרב מחמיר יותר מדאי.

בינתיים התהלך שלמה אפוף כעס, הוא סיפר לנסיך כי הרב מפריע לו להתחתן בגלל "דבר פעוט" חסר חשיבות. הנסיך הרגיע אותו באמרו כי אל לו להתרגז, הוא כבר יראה לסדר את הענין על הצד הטוב ביותר.

הנסיך שלח לקרוא לרב, וכן שלח גם לקרוא לבישוף הנוצרי.

כשהגיעו השניים שאל הנסיך את הרב מדוע הוא מסרב לכך ששלמה יתחתן עם הגרושה? הרב חזר מיד על כל טענותיו שטען בפני שלמה. והוסיף ואמר: כי הוא בתור רב אינו מוסמך לשנות דבר מההלכה הפסוקה, ואם לשלמה יש טענות הרי הן רק 'כלפי שמיא' ולא כלפי הרב.

בתשובה לכך אמר הנסיך כי בהיותו זר לעניינים דתיים ולדיני היהדות בפרט, על כן הוא ביקש מהבישוף להטריח את עצמו לבוא לכאן ולהביע את דעתו בענין. הבישוף שהיה שונא ישראל מושבע 'קפץ' על ההזדמנות שניתנה לו להשחיר את

פני היהודים, נקט הוא עמדה אוהדת ל'זימגונד' (שלמה), ניהל ויכוח קולני עם הרב, העליב אותו בענייני היהדות, ולבסוף 'פסק' כי הרב יכול 'ואף חייב' לבוא ולערוך את טקס הנישואין לכהן עם הגרושה.

### **דבריו מצאו חן בעיני הנסיך.**

הנסיך ששבע נחת מה"פסק" הודיע כי מצידו הענין גמור. הוא ציווה על הרב להעמיד חופה לשלמה זימגונד.

בקול שקט אך החלטי השיב הרב לנסיך שעם כל הכבוד לנסיך ירום הודו, הרי הוא סר למשמעתו של 'כח עליון', הוא ממלא את הוראותיו של הקב"ה שניתנו לעם ישראל בתורה הק' והוא עומד על זה בכל תוקף ובשום אופן לא יתן לזה לקרות.

'הוא לא ימלא חלילה הוראה המנוגדת לצו הא-לוקי ולהעמיד את החופה בפני נישואים פסולים!' אמר הרב לנסיך. דברי הרב עוררו כעס גדול אצל הנסיך באמרו "נראה דברי מי יתקיים".

הלך הרב לביתו מתוך חששות כבדים על מר גורלו שלא יאונה לו כל רע על עמידתו העיקשת שלא להיכנע בפני הנסיך נגד הלכה מפורשת שבתורה.

## **הרב מצא את עצמו בחופה מול קהל האלפים | בטוח בעצמו שכלו כל הקיצין**

חששו היה מוצדק. היום הזה הגיע, מספר ימים אחר כך הגיעו לבית הרב

פלוגה של חיילים והמפקד שלהם הודיע לרב כי בפקודת הנסיך, עליו להופיע במרכז העיר ולערוך שם את טקס הנישואין של שלמה והגרופה (ל"ע).

כאשר הגיע הרב למקום המיועד מצא שם קהל גדול של יהודים ואינם יהודים שבאים לחזות בטקס ומצפים לראות מה יקרה בסופו של דבר, האם הרב ייכנע בפני הנסיך או לא.

החתן והכלה עמדו בתווך לבושים הדר ועל פניהם שביעות רצון על כי הצליחו להכריע את הרב למלא את מבוקשם. הרב ניסה שוב לדבר על ליבם אך ללא הועיל, והם עוד השמיעו נגדו דברי גידופן וזירוהו לערוך את הטקס ללא שהיות.

### **תפילת הרב עשתה רושם בשמים / ופתאום פצתה את האדמה את פיה ובלעה אותם**

ברגע זה כאשר נראה היה שכלו כל הקיצין, הרים הרב הישיש את עיניו השמימה ושפתיו לחשו תפילה שחרית, אותה תפילה שהתפלל אליהו הנביא בהר הכרמל, וכה היתה תפילתו:

י' אלוקי אברהם יצחק וישראל, קדש את שמך ברבים ויוודע לעין כל כי אתה א-לוקים בישראל, וכי יש מנהיג לבירה, ענני ה' ענני ויידעו העם הזה כי ה' הוא הא-לוקים וכדבריו עשיתי את הדברים האלה.

אך סיים הרב את תפילתו והאדמה פצתה את פיה ובלעה בתוכה את החתן ואת הכלה. הכל אירע כהרף עין.

או אז ותיהום כל העיר. כל העיר היתה כמרקחה, פחד מוות נפל על באי החתונה שנפוצו לכל עבר, קולות הצווחה והשבר נשמעו למרחקים.

הרב נותר עומד במקומו בעוד החיילים שניצבו ליד הרב כמלווים עדיין עמדו לידו כמאובנים. ואילו האדמה שפתה את פיה אך לפני רגע ובלעה את הזוג שוב סגרה את פיה, ולא היכר היה כי 'מאורע היסטורי' שכוה התרחש כאן אך לפני מספר דקות.

החיילים שהתאוששו הלכו מיד להודיע זאת לנסיך.

הידיעה המרעישה השאירה רושם עמוק על הנסיך, הוא נדהם בהיווכחו לדעת כי הרב היהודי הוא איש קדוש והוא שולט על כוחות על טבעיים.

וכך נפגשו הרב והנסיך. הנסיך רכן את עצמו לפני הרב ברצונו לבקש ממנו סליחה ומחילה על שפגע בו, וכמובן שהרב ניצל את ההזדמנות ופקד על הנסיך שיחתום כעת על 'צו נשיאותי' לבל יעזו לעשות פקידיו יועציו ומשרתיו כל רע לעם היהודי – כי אם כן יעשו זאת, אזי רע ומר יהיה אחריתו.

וכך הוי, שמאז הגויים שם התחילו מאוד לכבד את הרב ואת העם היהודי.

**כח המחלוקת גדול הוא עד מאוד | אש**

**קטן מדליק את הגדול**

מה זה בא ללמדנו?

ראו כמה גדול הוא 'אש המחלוקת' אשר  
ה'חתן' דגן מרוב יהירותו הרבה רצה  
לעשות כל טצדקי בעולם כדי שהחתונה  
יקרה ויהי מה, ואף לסכסך כאן בין  
הקהילות השונות, הכל כדי שתאוותו  
הנפשעת תצא לפועל. והיה מוכן גם  
לבזות את הרב, להשפיל אותו ולהקניטו

בפני כולם – העיקר, שיזכה הוא ליעונג  
המדושן' הזה להראות לכולם שהוא  
ה'בעל הבית' כאן ולא אף אחד אחר, ואוי  
לו למי שילך נגדו.

מה הראה לו הקב"ה?

ניתן לו עונש מן השמים ב'מידה כנגד  
מידה' ונפל כפגר מת ארצה, וזכרו נשכח  
מכולם בנפלו אל בור תחתיות.

**ראו כמה חמור הוא עוון המחלוקת.**

עורך הגיליון

# מרדכי ברוך גייגר

בן דוד הג"ר מנחם מנדל גייגר שליט"א

איט"ל s963096@gmail.com להערות ותגובות 053-4199289

"עיתון להאזין לשיטת רבינו חיים" 3-3-10-2-1036171111 : שמש ודני נפטל

עורך ומתמלל שיחות תורניות, שמועסין בהלכה ובאגדה,

סיפורי צדיקים והסטוריה שסופרו ע"י חסידים ואנשי מעשה וכדומה

: צרו קשר בפלא': 053-4199-289, או בדוא"ל: s963096@gmail.com

## קול צהלה ורינה שפתינו תרננה

### ברכת מזל טוב

למורי ורבי אלופי ומיודעי

מורינו הרה"צ רבי יעקב פרידמן שליט"א

בן הגאון החסיד רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל

לרגל השמחה השרויה במעונו

**באירוסי בתו תחי' עב"ג בשעטו"מ.**

בברכת הדיוט אברכו שאך ששון ושמחה יישמע באהליכם תמיד

ויזכה לרוב תענוג ונחת דקדושה מכל יוצאי חלציו. אכ"י"ר